

Słownik filozoficzny: feminizm

- [Wprowadzenie](#)
- [Zastanów się](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Audiobook](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- de Beauvoir Simone, *Druga płeć*, Kraków 1972.
- Agacinski Sylviane, *Polityka płci*, Warszawa 2000.
- S. Firestone, *The Dialectic of sex. The case of Feminist Revolution*, [w:] K. Ślęczka, *Feminizm*, Katowice 1999.
- Woolf Virginia, *Własny pokój*, tłum. A. Graff, Warszawa 1997.
- Ortner Sherry B., *Czy kobieta ma się do mężczyzny jak „natura” do „kultury”?*, [w:] Millett Kate, *Nikt nie rodzi się kobietą*, tłum. T. Hołówka, Warszawa 1982.
- Millett Kate, *Nikt się nie rodzi kobietą*, Warszawa 1982.
- Adichie Chimamanda Ngozi, *Wszyscy powinniśmy być feministami*, tłum. A. Sylwanowicz, Poznań 2017.

Słownik filozoficzny: feminizm

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Czym jest feminizm i dlaczego wyzwała tyle skrajnych emocji wśród kobiet i mężczyzn?

Feminizm ma wiele odmian, lecz możliwe jest przedstawienie ujednoliconej charakterystyki tego prądu myślowego. Podstawa feminizmu dotyczy równości kobiet i mężczyzn, chociaż często ta równość jest mylona z podobieństwem. Często padają argumenty, że kobiety różnią się od mężczyzn, a więc fizyczne różnice między nimi powodują, że równość nie jest możliwa. W feminizmie jednak nie chodzi o różnice i podobieństwa między płciami, lecz o równe prawa i równe szanse. Mężczyźni i kobiety nie muszą być podobni pod względem fizycznym, aby mieć prawo do równości.

Feminizm jest znaczącym ruchem społecznym, łączącym w sobie idee filozoficzne, polityczne i społeczne. Dużą rolę w ruchu feministycznym odegrały nurty myślowe jak postmodernizm, egzystencjalizm i psychoanaliza.

Twoje cele

- Określisz kontekst historyczno-filozoficzny myśli feministycznej.
- Omówisz chronologię wydarzeń związanych z ruchem feministycznym i jego zróżnicowanie.
- Zdefiniujesz pojęcia związane z feminizmem.

Zastanów się

Rozważmy następujące problemy

Polecenie 1

Zastanów się i opisz sytuację z życia codziennego, której bohaterowie mieliby do czynienia z postawą feministyczną.

Polecenie 2

Na podstawie opisanej sytuacji z życia codziennego i własnych obserwacji zanotuj cechy charakterystyczne dla feminizmu.

Postawa feministyczna charakteryzuje się:

Polecenie 3

Wysłuchaj wykładu i zastanów się, czy postawa feministyczna jest ci bliska, czy raczej twoje poglądy są od niej dalekie. Wyjaśnij, dlaczego możesz lub z jakich powodów nie możesz się z nią utożsamić.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DITAIDNyz>

Feminizm.

Wykłada dr Karolina Wigura-Kuisz.

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Feminizm*.

Polecenie 4

Zastanów się, co oznaczają podstawowe kategorie obecne w debacie publicznej, a kojarzone z feminizmem: gender, dyskryminacja, patriarchat, seksizm. Zapisz swoje propozycje.

Polecenie 5

Przeczytaj fragment wykładu nigeryjskiej pisarki Chimamandy Ngozi Adichie. Zastanów się i odpowiedz na pytanie, dlaczego wokół słowa *feministka* narosło tyle stereotypów.

” Chimamanda Ngozi Adichie

Wszyscy powinniśmy być feministami

W 2003 roku napisałam powieść *Fioletowy hibiskus* o mężczyźnie, który, między innymi, bije swoją żonę, a jego historia nie kończy się zbyt dobrze. Kiedy promowałam ją w Nigerii, pewien miły, życzliwy dziennikarz powiedział, że chce mi coś doradzić (...).

Powiedział mi, że dla ludzi moja książka jest feministyczna, i on mi radzi – mówiąc to, kręcił ze smutkiem głową – żebym nigdy nie nazywała siebie feministką, bo feministki to kobiety nieszczęśliwe, ponieważ nie mogą znaleźć sobie męża.

Postanowiłam więc nazwać siebie „szczęśliwą feministką”.

Wtedy pewna nauczycielka akademicka, Nigeryjka, powiedziała mi, że feminizm nie należy do naszej kultury, że jest nieafrykański, a ja nazywam siebie feministką dlatego, że odcisnęły na mnie piętno zachodnie książki. (...)

Skoro feminizm był nieafrykański, postanowiłam nazwać siebie „szczęśliwą afrykańską feministką”. Potem serdeczna przyjaciółka powiedziała mi, że nienawidzę mężczyzn. Postanowiłam więc, że będę „szczęśliwą afrykańską feministką, która nie nienawidzi mężczyzn”. W pewnym momencie byłam „szczęśliwą afrykańską feministką, która nie nienawidzi mężczyzn, która lubi malować usta błyszczkiem i nosić buty na wysokim obcasie dla siebie, a nie dla mężczyzn”.

Oczywiście było w tym wiele żartu, ale to dowodzi, jak bardzo słowo „feministka” jest obciążone negatywnym bagażem: feministka nienawidzi mężczyzn, nienawidzi staników, nienawidzi afrykańskiej kultury, uważa, że kobieta zawsze powinna mieć władzę, feministka nie maluje się, nie depiluje, zawsze jest w złym nastroju, nie ma poczucia humoru, nie używa dezodorantu.

Źródło: Chimamanda Ngozi Adichie, *Wszyscy powinniśmy być feministami*, tłum. A. Sylwanowicz, Poznań 2017, s. 13–15.

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z multimediami i odpowiedz na pytanie: kim były prekursorki feminizmu i jak rozwijały się idee, które propagowały?

Kliknij, aby uruchomić w trybie pełnoekranowym.

Polecenie 2

Wybierz dwie kwestie obecne w dyskursie feministycznym, z którymi się zgadzasz lub nie zgadzasz, i przedstaw swoje zdanie na ich temat. W swojej wypowiedzi odwołaj się do przykładów.

Słownik

dyskryminacja płciowa

(łac. *discriminatio* – rozróżnianie) nierówne traktowanie kobiet lub mężczyzn ze względu na ich przynależność do danej płci, które nie jest uzasadnione obiektywnymi przesłankami

partiarchat

(gr. *patriarkhēs* – rządy ojca) niezależny od konkretnej formy historycznej społeczeństwa, system władzy i dominacji mężczyzn nad kobietami, jego podstawę stanowią instytucje społeczne, ekonomiczne i polityczne opierające się na dyskryminacji płciowej

seksizm

(łac. *sexus* – płeć) relacja społeczna, której istotą jest deprecjonowanie kobiet przez mężczyzn, możliwa na wszystkich płaszczyznach życia (stereotypy płciowe, język, kształtowanie kulturowej tożsamości płciowej), ograniczająca swobodę i zakres aktywności kobiet

Audiobook

Judy Takacs o swoim obrazie: „Kiedy badam mitologię, często znajduję potężne Boginie, Królowe, Czarodziejki i Czarownice, które niszczą młode kobiety, bo rozgniewały je po prostu przez to, że są piękne, utalentowane, sprytne i inteligentne. Zdolne młode kobiety w tych opowieściach są karane, prześladowane, oczarowywane, manipulowane i mordowane przez te same kobiety, które powinny być ich mentorkami”.

Źródło: Judy Takacs, *Arachne, Predator and Prey*, 2019, dostępny w internecie:

<http://chickswithballsjudytakacs.blogspot.com/2019/04/lovely-brown-recluse-spider-comes-out.html> [dostęp 4.08.2020 r.], licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 1

Wysłuchaj audiobooka. Zanotuj, w jaki sposób autorki umiejscawiają płciowość w kulturze.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PAus89Zzu>

Sherry B. Ortner

Czy kobieta ma się do mężczyzny jak „natura” do „kultury”?

(...) Kobietę utożsamia się z czymś czy też uważa za symbol czegoś, co każda kultura określa jako byt należący do niższego porządku istnienia. Jak się wydaje, tylko jedna rzecz odpowiada powyższemu opisowi – jest to „natura” w najogólniejszym znaczeniu. (...) Ciało kobiety i jego funkcje, bardziej zaangażowane w „życie gatunku”, zdają się umiejscawiać ją bliżej natury niż mężczyznę, któremu fizjologia pozwala w większym stopniu uczestniczyć w rozwoju kultury, (...) wyznaczają jej role społeczne, którym nadaje się w życiu kulturowym niższą rangę niż rolom męskim. (...) Wydaje się wprawdzie być bardziej we władzy natury niż mężczyzna, ale mając świadomość, myśli i mówi: wytwarza, komunikuje i manipuluje symbolami, kategoriami i wartościami (...) O uczestnictwie kobiety w kulturze świadczy choćby sam fakt, że akceptuje ona swą niższość i przyjmuje kulturowy punkt widzenia. (...) Jej działalność domową da się równie dobrze zaliczyć do kategorii kultury. Kobieta nie tylko karmi i dba o utrzymanie dziecka w czystości; w gruncie rzeczy jest pierwszoplanową postacią w jego wczesnej socjalizacji. Matka jest osobą, która przekształca organizm w człowieka (...) socjalizując dzieci i gotując, kobiety biorą udział w potężnym procesie przekształceń naturalnych, nieorobionych obiektów w wytwory kultury (...) zajmują się konwersją natury w kulturę na niższym szczeblu (...). Należąc niewątpliwie do kultury, zdają się mieć silne i bezpośrednie związki z naturą, co sytuuje je w sferze pogranicznej (...) zdają się one zajmować pozycję przejściową pomiędzy naturą a kulturą (...) przekraczają naturę w mniejszym stopniu niż mężczyźni. „Przejściowość” oznacza tu pośrednie miejsce w hierarchii bytu, między kulturą a naturą.'

Kate Millett

Nikt się nie rodzi kobietą

(...) Płeć jest statusem o implikacjach politycznych. (...) Relacje rasowe są w swej istocie relacjami politycznymi, opartymi na panowaniu jednej zbiorowości, wyznaczonej przez urodzenie nad drugą zbiorowością, również zdeterminowaną biologicznie, podobnie obiektywna analiza relacji obu płci wskazuje, że mamy tu do czynienia ze zjawiskiem określonym przez Maxa Webera jako Herrschaft, czyli z dominacją i podporządkowaniem. (...) Zasada dominacji płciowej stanowi wciąż

ideologię nie tylko najbardziej rozpowszechnioną, ale również ucieleśniającą podstawowy model panowania. Nie wydaje się jednak, by wytworzone przez patriarchat różnice (...) wyrastać miały bezpośrednio z ludzkiej natury (...). Męska supremacja, jak każde inne credo polityczne, zasadza się ostatecznie nie na sile fizycznej, lecz na zaakceptowaniu pewnego systemu wartości. (...) W momencie urodzenia obie płci nie różnią się psychoseksualnie; opozycja męskości i kobiecości ma charakter nabyty. Ponieważ w patriarchacie kobiety są obywatelkami drugiej kategorii (...), ich sytuację da się porównać do sytuacji innych grup mniejszościowych, wyznaczonych nie przez liczebność, lecz przez status (...). Myrdal, Hacker i Dixon zestawili ze sobą cechy przypisywane kobietom i Murzynom (...) w potocznej opinii obie grupy kojarzą się z niższą inteligencją, z instynktownym, zmysłowym zaspokajaniem potrzeb, z infantylnymi i prymitywnymi emocjami.

Simone de Beauvoir

Druga płeć

Mężczyźnie nie przyszłoby na myśl napisać książki o szczególnej pozycji, jaką samiec zajmuje w świecie ludzi. (...) Kobieta przedstawia się nam jako biegun ujemny do tego stopnia, że już sama definicja wyraża jej ograniczenie. (...) „Samica jest samicą na skutek braku pewnych przymiotów – mówi Arystoteles. Musimy traktować kobiety jako rodzaj istot z natury upośledzonych”. Św. Tomasz zaś stwierdza (...) że kobieta jest nieudaną mężczyzną, istotą przypadkową (...). Ludzkość jest rodzaju męskiego, mężczyzna określa kobietę nie jako taką, lecz w odniesieniu do samego siebie; nie uważa jej za istotę samoistną (...). Kobietę określa się i różnicuje w stosunku do mężczyzny, a nie mężczyznę w stosunku do kobiety; kobieta jest czymś nieistotnym w stosunku do czegoś istotnego. Mężczyzna jest Podmiotem, jest Absolutem: kobieta jest Inną.

Sylviane Agacinski

Sylviane Agacinski jest francuską filozofką. Urodziła się 4 maja 1945 roku w Nades. Początkowo jej poszukiwania naukowe były bliskie myśli Jacquesa Derridy, u boku którego uczestniczyła w powstaniu grupy badawczej poświęconej nauczaniu filozofii (1975 r.). Była współautorką projektu popularyzującego filozofię w szkołach licealnych oraz kierowała międzynarodowym Kolegium filozoficznym.

2

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PAus89Zzu>

Sylviane Agacinski *Polityka płci*

Sprowadzanie płci tylko do natury jest taką samą naiwnością, jaką byłoby traktowanie ich po prostu jako arbitralnej konstrukcji historycznej. Różnica płci jest realna, wpływa z naturalnych danych fizycznych; tyle, że sama jej naturalność jest bez znaczenia. Ma ona sens tylko w kontekście kulturowym, jest przeto już zinterpretowana, przebrana (...) kultura (...) jest sztuką kultywowania naturalnych różnic.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PAus89Zzu>

(...) Różnica płci zawsze i wszędzie przyjmuje formę hierarchii: pierwiastek męski zawsze przyjmuje wyższą pozycję niż pierwiastek żeński. Istnienie tej hierarchii jest wyraźne w systemach androcentrycznych, czyli takich, które w centrum lub na szczycie hierarchii lokują mężczyznę. Androcentryzm może charakteryzować zarówno organizację społeczną, jak i system wyobrażeń czy pojęć. Może także prowadzić, jak zobaczymy, do zacierania dualizmu płciowego i ukrywania go pod maską męskiego "uniwersalizmu".

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PAus89Zzu>

(...) W głębszej warstwie androcentryzm jest być może odpowiedzią na metafizyczny lęk przed podziałem. Myśl w ogóle, a zwłaszcza myśl Zachodu, wyraża tęsknotę za jednością. (...) Jednia jest pożądana jako nieruchoma podstawa, zapewniająca zamknięcie całości – całości myślenia czy całości świata. Jednia zamyka się sama w sobie. Podział, którego nie można sprowadzić do początkowej jedności, przeciwnie – jest strukturą otwierającą: dwoje to dystans, pęknięcie, nieznanomość reguł gry i przestrzeni, która jest pomiędzy. To właśnie dlatego tak trudno przyznać, że źródło danej rzeczy czy bytu może być podzielone, w źródle poszukuje się bowiem pełni absolutnego porządku. Podział gruntu zaburza tę zasadę jedności i wywołuje dążenie do sprowadzenia dwojga do jednego.

Kobieta pracująca w fabryce podczas II wojny światowej, wykonująca pracę tradycyjnie postrzeganą jako męską.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PAus89Zzu>

(...) Mężczyzna sam chciał być uosobieniem człowieczeństwa, kobieta natomiast zawsze była w pewnym oddaleniu w stosunku do człowieka w znaczeniu gatunkowym. Nie w sensie, że była bytem całkowicie innym niż mężczyzna, nie: raczej zawsze mniej była "mężczyzną" niż on i dlatego była mniej ludzka. Zawsze jej czegoś brakowało: pod względem społecznym, naturalnym, a nawet ontologicznym. (...) Przemysłenie różnorodności człowieka (...) powinno spowodować, że podzielimy na dwa nasze wyobrażenia istoty "człowieka", i to w taki sposób, że kobieta nie będzie już bytem drugorzędnym, że będzie dumna z tego, kim jest – kobietą – bez konieczności utożsamiania się z mężczyzną, aby nabrać pełnych cech ludzkich.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PAus89Zzu>

(...) Różnica płci, nawet zanim zacznie odgrywać zasadniczą rolę w każdej organizacji społecznej, jest podstawą miłości, śmierci i rozmnażania. Małżeństwo, rytuały pogrzebowe i reguły pokrewieństwa stanowią zasadniczy aspekt każdej kultury. (...) Kulturowa różnica płci nie jest więc wyłącznie wynikiem arbitralnych konstrukcji społecznych: nadaje ona znaczenie różnicy płci biologicznej, podstawowej dla naszego położenia istot śmiertelnych.

Ćwiczenie 1

Połącz odłamy feminizmu z charakterystycznymi dla nich poglądami.

Feminizm liberalny

akceptacja podziału na „prywatne” i „publiczne”

Feminizm radykalny

ucisk kobiet nie jest efektem działań jednostek, lecz produktem społeczno-ekonomicznego systemu

Feminizm marsistowski i socjalistyczny

równouprawnienie w edukacji, prawach politycznych i możliwościach ekonomicznych

warunkiem wyzwolenia kobiet jest rewolucja społeczna oraz stworzenie nowej kobiety

zniesienie nierównego i niesprawiedliwego traktowania kobiet w przeświadczeniu, że posiadają nieprzydatne cechy płciowe

seksizm to deprecjonowanie ograniczające swobodę i zakres aktywności kobiet

należy rozwijać kobiecy obszar kulturowy (womanculture)

system ról płciowych leży u podstaw wszystkich instytucji i stosunków społecznych

rodzina ma charakter opresyjny, ze względu na płciowy podział pracy w domu i sferze produkcji

Ćwiczenie 2

Przeczytaj poniższą opinię Virginii Woolf (1882-1941) na temat warunków, jakie powinna mieć kobieta zajmująca się pisarstwem. Zidentyfikuj w tej opinii feministyczną ideę końca XIX wieku i oceń, czy pozostaje wciąż aktualna.

” Virginia Woolf

Własny pokój

Otóż, kobieta musi mieć pieniądze i własny pokój, jeśli ma uprawiać twórczość literacką. I to właśnie sprawia, że wielki problem prawdziwej istoty kobiecości oraz prawdziwej istoty twórczości pozostaje nierozstrzygnięty.

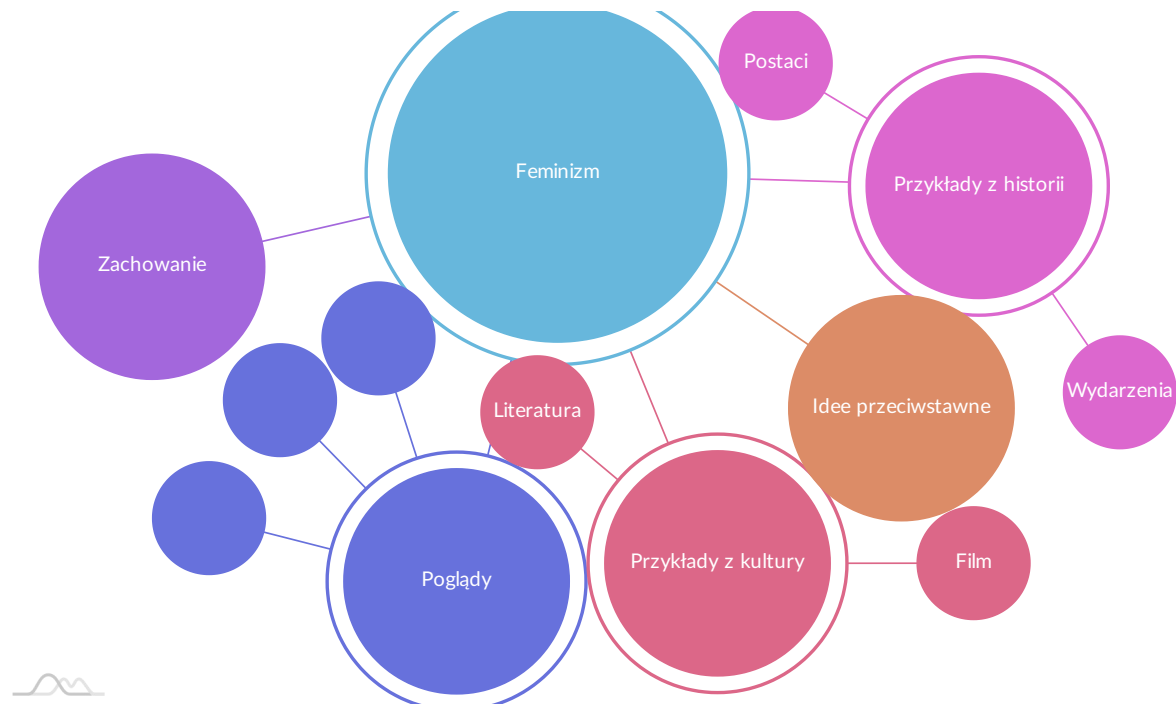
Źródło: Virginia Woolf, *Własny pokój*, tłum. A. Graff, Warszawa 1997.

Polecenie 2

Czy feminizm otwiera nowy obszar badawczy, nową perspektywę interpretacyjną lub prezentuje „nowe spojrzenie na stare problemy”? Przedstaw własne stanowisko. Uzasadnij swoje zdanie.

Polecenie 3

Stwórz mapę myśli wokół pojęcia *feminizm*. Z czym ci się teraz kojarzy ci się to słowo? Zapisuj hasła, poglądy, przykłady zachowań, tytuły książek i filmów, imiona bohaterów, postaci historycznych, świata polityki, kultury. Co się zmieniło w twoich spostrzeżeniach?

Praca domowa

Ćwiczenie 3

Napisz esej na temat: *W jaki sposób kobiecy punkt widzenia może przyczynić się do poprawy jakości życia społeczno-politycznego.*

Dla nauczyciela

Autor: Paweł Kaniowski

Przedmiot: Filozofia

Temat: Słownik filozoficzny: feminizm

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

III. Wybrane problemy filozofii.

10. Wybrane spory z zakresu filozofii polityki. Uczeń, definiując odpowiednie terminy i analizując argumenty, rekonstruuje następujące spory:

- 1) o naturę społeczeństwa (indywidualizm – kolektywizm);
- 3) o naczelne wartości życia społecznego (liberalizm kulturowy – konserwatyzm);

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne. Uczeń:

- określa kontekst historyczno-filozoficzny myśli feministycznej;
- omawia chronologię wydarzeń związanych z ruchem feministycznym i jego zróżnicowanie;
- definiuje pojęcia związane z feminizmem.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm;
- nauczanie wyprzedzające.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;

- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Przed lekcją nauczyciel udostępnia uczniom na platformie materiał „Słownik filozoficzny: feminizm”. Uczniowie mają za zadanie przygotować odpowiedzi na pytania zawarte w sekcji „Zastanów się”.

Faza wprowadzająca:

1. Przedstawienie wyświetlonego na tablicy interaktywnej lub za pomocą rzutnika tematu lekcji i celów zajęć. Wspólne ustalenie kryteriów sukcesu.
2. **Raport z przygotowań.** Nauczyciel, za pomocą raportu dostępnego w panelu użytkownika, weryfikuje przygotowanie uczniów do lekcji: sprawdza ich odpowiedzi na pytania w sekcji „Zastanów się”. Czyta na głos wybrane z nich. Następnie na podstawie odpowiedzi uczniów inicjuje dyskusję, zadając pytanie: *Czy współczesny feminizm przynosi więcej szkody, czy pożytku?*

Faza realizacyjna:

1. **Praca z multimedium nr 1.** Nauczyciel dzieli klasę na trzy grupy. Każda z nich ma za zadanie przygotować prezentację na podstawie wydzielonych części materiału w sekcji „Prezentacja multimedialna”. Zespoły pracują według ustalonego porządku:
 - grupa 1: definicja;
 - grupa 2: tło historyczne;
 - grupa 3: doktryna;
 - grupa 4: oponenti.Uczniowie przygotowują krótkie wystąpienia zawierające syntezę treści przydzielonej części multimedium oraz odpowiedzi na polecenia. Po wyznaczonym czasie zespoły prezentują efekty swojej pracy.

2. Praca z multimedium nr 2. Nauczyciel prezentuje multimedia z sekcji „Audiobook”. Tym razem uczniowie pracują w parach, przygotowując odpowiedzi na pytania:

- *W jaki sposób autorki załączonych tekstów umiejscawiają płęć w kulturze?*
- *Czy feminizm otwiera nowy obszar badawczy, nową perspektywę interpretacyjną lub prezentuje „nowe spojrzenie na stare problemy”?*

Po wyznaczonym czasie wybrane pary odczytują swoje odpowiedzi na forum. Inni uczniowie uzupełniają ich wypowiedzi. Nauczyciel pilnuje porządku pracy, pełni rolę doradcy i udziela uczniom informacji zwrotnej.

3. Uczniowie w parach opracowują quiz sprawdzający wiedzę z całej lekcji. Po określonym czasie wymieniają się przygotowanymi pytaniami z inną parą uczniów. Następnie wspólnie komentują swoje odpowiedzi.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie indywidualnie przygotowują propozycje rozwinięcia mapy myśli w sekcji „Audiobook”. Porównują swoje propozycje z wersją przygotowaną przed lekcją, dokonując autoewaluacji.
2. Wszyscy uczniowie podsumowują zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

Praca domowa:

1. Napisz esej na temat: *W jaki sposób kobiecy punkt widzenia może przyczynić się do poprawy jakości życia społeczno-politycznego.*

Materiały pomocnicze:

- Hooks B., *Teoria feministyczna. Od marginesu do centrum*, Warszawa 2013.
- Kowalczyk A., *Brakująca połowa dziejów: krótka historia kobiet na ziemiach*, Warszawa 2018.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Nauczyciel może wykorzystać medium w sekcji „Prezentacja multimedialna” do podsumowania lekcji.